Recenzii

International journal of speleology. Vol. I, parts 1+2, 246 pag. + 2 pag. (News and reviews), 58 plates, 1964, Editor G. Claus. Verlag von J. Cramer.

Un comitet redacțional de factură internațională și editura J. Cramer, au început publicarea unui jurnal internațional de speologie. Ei alătură acest jurnal eforturilor unor binecunoscute reviste speologice, contribuind astfel la satisfacerea dorinței acute a tuturor acelora care urmăresc să vadă reunite în cîteva reviste specializate, cît mai multe din informațiile cu caracter speologic.

Jurnalul apare trimestrial și fiecare fascicolă cuprinde articole de biospeologie (botanică și zoologie), speologie fizică, paleontologie, recenzii. Tematica primelor două fascicole, apărute laolaltă, este bogată și variată iar prezentarea articolelor excelentă.

V. Caumartin cu un „Essai sur une étude au microscope électronique de la microflore des sédiments argileux de cavernes", deschide seria articolelor cu caracter botanic. Cunoscutul cercetător francez, prezintă tehnica de studiu a microorganismelor din sedimentele argiloase, alohtone și autohtone, pe care el le-a grupat provizoriu într-un grup omogen, denumindu-l „microfusiformetum".

G. Claus experimentînd cu alge cianofite, crizofite și clorofite, ajunge la concluzia (în lucrarea „Algae and their mode of life in the Baradla cave at Aggtelek II") că clorificeele primitive suportă mult mai ușor scăderea luminii directe decît cianoficeele filamentoase.

„The microvegetation of a small ice-cave in Hungary" este titlul lucrării lui E. Kol, în care autorul înfățișează vegetația unei mici cavități artificiale cu gheață din N-ul Ungariei. Studiind valoarea factorilor abiotici, el ajunge la concluzia că nu scăderea intensității luminii reprezintă factorul limitant pentru instalarea vegetației în profunzimea cavității, ci scăderea temperaturii.

P. Palik, dă descrierea unei specii noi de crizofite, *Aulakochloris clausiana*, colectată dintr-o peșteră de la Abaliget („Eine neue *Aulakochloris*-Art aus der Tropfsteinhöhle von Abaliget").

I. Friedmann prezintă succint rezultatele cercetărilor cu caracter botanic și zoologic întreprinse în ultimii ani în Izrael, în „Progress in the biological exploration of caves and subterranean water in Israel". Mai interesante sînt rezultatele cercetărilor zoologice, prilejuite de descoperirea unor remarcabile relicte din grupul crustaceilor (specii de *Typhlocirolana*, *Monodella* și *Bogidiella*). La sfîrșitul lucrării, autorul dă o listă bibliografică privind cercetările de biospeologie vegetală și animală.

Lucr. Inst. de speol. „Emil Racoviță", t. IV, p. 311–313, București, 1965

În sfîrşit, două articole : „Über die Algenwelt der Höhlen in Ungarn" (P. Palik) şi „Uber die Moose, die unter dem Einfluss der elektrischen Beleuchtung in das Innere der Höhlen in Ungarn und in der Tschechoslowakei eindringen" (A. Boros), termină capitolul botanic. Primul articol priveşte cercetările efectuate în cinci peşteri din Ungaria, asupra algelor, şi înfăţişează diferitele teorii relative la sursa de energie : radiaţia, simbioza, chemosinteza, sau auxotrofia, ca şi cele relative la instalarea algelor în peşteri. Cel de al doilea, se referă la muscii şi ferigile care ajunse sub formă de spori în peşterile amenajate, folosesc pentru dezvoltarea lor lumina electrică.

Capitolul de speologie fizică începe cu un articol al lui A. D. Howard, „Processus of limestone cave development", în care autorul analizează modalităţile procesului de lărgire şi transformare a fracturilor din calcar, în pasaje subterane.

O reluare completă a unei interesante lucrări publicată anterior (1962), ne este dată de A. Cavaillé în „Observations sur l'évolution des grottes". Lucrarea conţine definirea sistemului carstic şi analiza factorilor evoluţiei lui, ca şi a relaţiilor dintre evoluţia sistemului carstic subteran şi nivelul rîurilor epigee. Ea se încheie cu prezentarea termenilor de evoluţie ai sistemului carstic („galerii embrionare", „galerii tinere", „galerii bătrîne" şi „galerii moarte"), pe care specialistul francez îi propune pentru înlocuirea acelora de „galerii active" şi „galerii fosile".

Concepţiei actuale privind coroziunea în peşteri, A. Bögli în „Corosion par mélange des eaux", îi adaugă două încercări de explicaţie a coroziunii pentru cazurile în care explicaţia clasică (disoluţia carbonaţilor) nu mai este satisfăcătoare : coroziunea prin amestec de ape şi prin răcire. Sînt înfăţişate formele coroziunii prin amestec de ape.

R. J. Chico prezintă un procedeu gravimetric de detectare a cavităţilor („Detection of cave by gravimetry").

Ph. Renault încheie seria lucrărilor de speologie fizică, cu cîteva interesante consideraţiuni asupra semnificaţiei experienţelor în geodinamica carstică („Remarques sur la signification des expérience en géodynamique karstique"). Arată importanţa laboratoarelor subterane în cercetările de geodinamică carstică şi sfîrşeşte cu analiza echilibrelor $CO_2 - H_2O\text{-}CO_3Ca$.

Substanţial este şi conţinutul capitolului de biospeologie animală. Astfel, C. Motaş consacră un articol începuturilor biospeologiei („Naissance de la Biospéologie"). Autorul se opreşte asupra eseului lui Racoviţă „certificatul de naştere al Biospeologiei" şi încearcă o tratare succintă a cîtorva din ideile lui majore. Insistă de asemenea asupra rolului imens al celui de al doilea pioner al Biospeologiei — regretatul entomolog francez R. Jeannel — în fundamentarea acestei ştiinţe, ca şi asupra rolului lui A. Viré, căruia îi revine meritul, printre altele, de a fi organizat primul laborator subteran din lume.

Urmează prima parte a lucrării lui B. Sket, „Östliche Gruppe der Monolistrini (Crust. Isopoda)", în care autorul dă diagnozele tuturor speciilor orientale de *Monolistra* şi tratează distribuţia lor geografică. De asemenea, dă descrierea unui subgen (*Monolistrella*), a două specii şi trei subspecii noi de *Monolistra*.

J. Pagés dă lista completă a tuturor speciilor de Japygide citate pînă acum din peşteri şi identifică prin *Metajapyx moroderi patrizianus* Pagés, *Kohjapyx lindbergi* Pagés şi *Austrjapyx leleupi* Pagés, cele trei etape de adaptare la mediul cavernicol în sînul acestei familii. O concluzie interesantă încheie lucrarea („Remarques sur les Japygidae (Insecta, Diplura) signalés dans le domaine souterrain") : carnivore şi tipic endogee, japigidele au furnizat puţini reprezentanţi troglobii, spre deosebire de grupele saprofage şi fitofage.

O altă lucrare interesantă este aceea semnată de R. Ginet şi R. Puglisi, „Ecologie de *Fonticola notadena* de Beauchamp (Turbellaria, Tricladida) dans la grotte de la Balme (Isère, France) ; survie en période de sécheresse". Autorii au făcut observaţii în laborator şi peşteră asupra unei populaţii de *Fonticola* dintr-un gur cu fund argilos, care seacă mai multe luni pe an.

Grație proprietăților higroscopice ale argilei, valoarea umidității se menține superioară minimului letal (< 20%), astfel că animalele pot rezista în perioada de uscăciune în crăpăturile argilei sau chiar la suprafața ei. În acest timp planurile se pot multiplica asexuat, arhitomic.

În sfîrșit, T h. E. B o w m a n descrie o specie nouă de izopode cirolanide din America (*Antrolana lira*, a new genus and species of troglobitic cirolanid isopod from Madison Cave, Virginia"), iar N. B. C a u s e y, forme de diplopode cambalide din Texas („New cavernicolous millipeds of the family Cambalidae (Cambalidea : Spirostreptida) from Texas (USA)".

Capitolul de paleontologie cuprinde o singură lucrare, privind fauna pleistocenă de păsări din cîteva peșteri din Ungaria (T. F a r k a ș : „Die Bedeutung der pleistozänen Vogelfauna der Höhlen im Ungarischen Mittelgebirge").

Volumul sfîrșește cu capitolul „News and reviews", redactat de prof. G. N i c h l o a s ; în fascicolele de față sînt analizate sumar nouă lucrări cu conținut speologic diferit.

V. Decu